




МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Кафедра економіки, менеджменту та  
комерційної діяльності



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<b>Назва курсу</b>	<b>Антикорупція та доброчесність</b>
<b>Викладач</b> 	Оксана СТОРОЖУК, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
<b>Контактний тел.</b>	+38(099)404-70-90
<b>E-mail:</b>	oksana_storozhuk@ukr.net
<b>Обсяг та ознаки дисципліни</b>	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90. Формат: очний (offline / face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання: 2023-2024.
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться відповідно до графіка, розміщеного в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відеоконференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
<b>Пререквізити</b>	Особливі вимоги відсутні

### 1. Мета і завдання дисципліни

Курс рекомендований до введення Національним агентством з питань запобігання корупції.

**Метою дисципліни «Антикорупція та доброчесність»** є формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань про теорію та методи антикорупційної діяльності, формування ціннісних орієнтирів академічної доброчесності, формування практичних навичок щодо протидії корупції та академічній недоброчесності; забезпечення необхідними знаннями та інструментами для успішного функціонування у освітньому просторі та на ринку праці у

майбутньому.

**Завдання дисципліни «Антикорупція та доброчесність»** спрямовані на формування у здобувачів знань, умінь та навичок щодо:

- набуття здобувачами вищої освіти комплексних знань щодо протидії корупції та недоброчесності;
- принципів академічної доброчесності, видів порушень та наслідків нехтування їх;
- формування академічної та інформаційної культури;
- освоєння програмних сервісів і засобів навчально-дослідницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач (ка) вищої освіти повинен

**знати:**

- теоретичне підґрунтя сутності корупції, її форм та її наслідків для суспільства, економіки та державної влади;
- механізми антикорупційної діяльності за допомогою державних інституцій, що займаються запобіганням та боротьбою з корупцією;
- міжнародні стандарти боротьби з корупцією;
- основні прояви академічної недоброчесності та шляхи їх подолання;
- види плагіату;
- види академічного письма, особливості наукового стилю, його категорійних ознак та способів викладу матеріалу.

**вміти:**

- досліджувати та аналізувати корупційні схеми та виявляти ознаки корупції в державних процесах;
- вміти оперувати інструментами розкриття та протидії корупції за допомогою мас-медіа та громадської активності;
- аналізувати етичні питання та приймати відповідні рішення на основі доброчесної поведінки;
- робити коректні покликання на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей знання правил оформлення результатів наукового дослідження;
- розроблювати та реалізовувати плани для покращення доброчесної поведінки, як у професійній, так і в особистій сфері.

**набути соціальних навичок (soft-skills):**

- здійснювати професійну комунікацію, відкрито висловлювати свої думки та ідеї, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- навчитися бути відповідальними за свої дії;
- взаємодіяти в економічному середовищі;
- розвинути навички самоконтролю і самодисципліни, навчитися планувати свій час та виконувати свої обов'язки вчасно та ефективно;
- здійснювати пошук, аналізувати та використовувати інформацію з різних

джерел;

- розвинути навички критичного мислення та оцінювання достовірності інформації.

### **3. Політика курсу та академічна доброчесність**

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

### **4. Програма навчальної дисципліни**

***Змістовий модуль 1. Теоретичні та практичні аспекти запобігання корупції***

**Тема 1. Корупція як суспільне соціально-політичне явище: сутність, особливості прояву та шляхи подолання**

Загальні положення Закону України «Про запобігання корупції». Сфера застосування Закону України «Про очищення влади». Новації сучасного українського антикорупційного законодавства. Система органів публічної влади та вплив корупційних факторів на їх функціонування. Приклади проблемних положень сучасного антикорупційного законодавства України. Антикорупційна політика у системі національних пріоритетів. Зміст організації діяльності державного службовця. Взаємозв'язок між корумпованістю країни та її розвитком. Небезпечність політичної корупції. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК). Національне антикорупційне бюро України (НАБУ). Національна рада з питань антикорупційної політики.

**Тема 2. Засади антикорупційної політики в Україні. Інструменти антикорупційного управління**

Міжнародні стандарти у сфері запобігання і протидії корупції. Роль і місце Національного агентства з питань запобігання корупції в системі антикорупційних органів України. Антикорупційна стратегія як основний програмний документ в антикорупційній сфері та шляхи її реалізації. Антикорупційна програма державного органу як інструмент антикорупційного менеджменту державної організації. Механізми запобігання і протидії корупції та коло осіб, на яких вони поширюються. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами влади у сфері формування та реалізації державної антикорупційної політики. Антикорупційне навчання.

**Тема 3. Корупційні ризики. Оцінка корупційних ризиків у діяльності органу влади, причини, що їх породжують та умови, що їм сприяють**

Поняття корупційних ризиків, важливість їх усунення для антикорупційної діяльності. Основні підходи до класифікації корупційних ризиків. Політичні аспекти корупційних ризиків, їх виявлення та можливості усунення (несприятливі характеристики політичної еліти; політична нестабільність; недосконалість механізмів взаємовідносин органів державної влади з політичними партіями; відсутність стійких традицій демократії; недоліки регулювання державою фінансування політичних партій тощо). Економічні, соціальні корупційні ризики. Економічні корупційні ризики, їх виявлення та можливості усунення (надлишкове втручання держави у економіку; недоліки системи оплати праці державних службовців; неадекватна податкова політика; низький рівень економічного розвитку; висока забезпеченість країни природними ресурсами тощо). Соціальні корупційні ризики, їх виявлення та можливості усунення (низька освіченість суспільства; слабкість громадянського суспільства тощо).

#### **Тема 4. Заходи щодо усунення корупційних ризиків. Фінансовий контроль.**

Моніторинг управління корупційними ризиками. Стратегія управління корупційними ризиками. Єдиний державний реєстр осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення. Нормативно-правове забезпечення декларування в Україні. Електронне декларування та його особливості.

Особливості роботи системи електронного декларування, підтримка комунікації з декларантами. Облік та оприлюднення декларацій. Додаткові заходи здійснення фінансового контролю. Відповідальність за порушення вимог фінансового контролю.

#### ***Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність.***

##### **Тема 5. Академічна доброчесність, види її порушень.**

Доброчесність. Академічна доброчесність. Основні принципи і фундаментальні цінності. Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність. Встановлення фактів порушення академічної доброчесності.

Порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності. Академічна культура у системі вищої освіти. Кодекси честі.

##### **Тема 6. Інструменти запобігання проявам академічної нечесності. Академічна відповідальність.**

Відкритий доступ та інтелектуальна власність. Інструменти забезпечення академічної доброчесності в університеті. Методи запобігання академічної нечесності. Академічна відповідальність. Причини й наслідки академічної нечесності: психолого-педагогічний аспект

Фактори кризи академічної доброчесності. Внутрішньоособистісні чинники академічної недоброчесності. Таксономія навчальних цілей та результатів Бенджаміна Блума. Роль взаємодії особистості й колективу у формуванні доброчесної моделі поведінки в академічному середовищі. Наслідки

недоброчесного навчання для особистості та суспільства.

## **Тема 7. Академічне письмо та способи викладу матеріалу. Права та обов'язки здобувачів освіти.**

Академічне письмо та його особливості. Науковий стиль. Особливості та основні ознаки. Види наукових текстів за способом викладу матеріалу. Основні етапи написання тексту. Структурування наукового тексту. Оформлення наукового тексту. Культура цитування. Оформлення покликань. Національні стандарти. Міжнародні стилі бібліографування. Укладання бібліографії.

Права та обов'язки здобувачів освіти. Взаємозв'язок понять «права людини», «обов'язки», «свободи». Нормативна база України прав та обов'язків здобувачів освіти. Практика відстоювання власних освітніх прав. Академічна відповідальність. Реагування на на утиски академічної свободи.

## **5. Система оцінювання та вимоги**

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший рубіжний контроль – 50 балів, другий рубіжний контроль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

## **6. Рекомендована література**

### *Базова література*

1. Дітковська Л. А., Буяшенко В. В., Оніщик Ю. В. Академічні студії: навчально-методичний посібник. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с.

2. Запобігання корупції у приватному секторі: монографія / Б. М. Головкін [та ін.]; за заг. ред. Б. М. Головкіна ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2020. 286 с

3. Матвієнко А. Від антикорупції до доброчесності. Дієві інструменти для об'єднаних територіальних громад. Посібник / Заг. Ред. Ю. Ткачук. URL:<https://www.if.gov.ua/storage/app/sites/24/documentu-2021/dp-posibnik-anticor-tools-web.pdf>

4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. 2019.

URL:[https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6\\_58h0Cqx9/view](https://drive.google.com/file/d/1IJtjefmfqO1uNCn4p9cT5g6_58h0Cqx9/view)

5. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Запобігання корупції» [галузь знань 081 «Право», рівень «Бакалавр»] / уклад.: Н.В. Сметаніна. – Х: Нац. юрид ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. – 47 с.

#### *Допоміжна література*

1. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Навчально-методичний посібник для педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». – Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. – 60 с.

2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_c16](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16)

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_789](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789)

4. Кримінальна конвенція Ради Європи про боротьбу з корупцією. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_101](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101)

5. Ніколаєв Є. Академічна доброчесність: інформаційний бюлетень. URL: <https://www.skeptic.in.ua/bulletin/>

6. Ніколаєв Є. Як просувати цінності академічної доброчесності в українських університетах? URL: <https://www.skeptic.in.ua/promoting-integrity/>

7. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти. Лист МОН №1/9-565 від 26.10.2017 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/npa/5a1fe9d9b7112.pdf>. (дата звернення – 24.07.2022 р.).

#### **7. Інформаційні ресурси**

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws> – Законодавство України.

2. <http://www.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, протокол №1 від «28» серпня 2023 р.